

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“Український католицький університет”

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
кафедрою психології і психотерапії
керівник кафедри _____ Кечур Р.

(підпис) _____ дата _____

Освітня програма (повна назва) _____

1. Загальна інформація про курс:

Назва курсу	ПСИХОДИНАМІЧНІ МЕТОДИ У РОБОТІ З ГРУПАМИ
Викладач (-і)	Яскевич О.
Профайл викладача (-ів)	доцентка кафедри психології та психотерапії
Контактний тел.	0673214957
E-mail:	shyshakolha@ucu.edu.ua
Сторінка курсу в CMS UCU	https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=4344
Консультації	Факультет наук про здоров'я, кафедра, по середах з 14:00 до 15:00

2. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Психодинамічні методи у роботі з групами» пропонує до розгляду три різні аспекти. По перше, йдеться про основні концепції групового психоаналізу, контекст їх виникнення, особливості, співзвучності та відмінності, можливості застосування. По друге, акцент робиться на аналіз специфічних технік, які застосовуються під час групового формату психоаналітичної терапії. І по третє, висвітлюються прикладні сфери, де зазвичай застосовуються знання з групової структури і групової психодинаміки, як от політика, HR, медіа, бізнес, організації. Дана дисципліна не лише розширює психологічні знання студентів в новому специфічному напрямку, але є доброю нагодою для інтеграції матеріалу з усіх базових психоаналітичних курсів.

3. Мета та цілі курсу

Вивчаючи даний курс, ви зможете збагнути, що означає поняття “груповий процес”, ознайомитись з базовими психодинамічними моделями групи та групової динаміки, навчитись помічати і описувати унікальні психологічні феномени групового життя, сформувані уявлення про психотерапевтичну групу, її цілі, можливості та механізми впливу, а також спробувати проаналізувати техніки, якими користується в роботі груповий аналітик.

4. Формат курсу

Змішаний (курс має супровід в системі CMS УКУ)

5. Результати навчання

Результатом навчання є розвиток таких практичних навичок:

За підсумками курсу Ви навчитесь/зможете:

№ ПРН

Описувати груповий процес в термінах основних психодинамічних теорій

1

Розуміти суть терапевтичних інтервенцій під час групової роботи з точки зору обраного ним підходу, позицію терапевта

5,11

Зауважувати і диференціювати широкий спектр психодинамічних феноменів, які виникають в великих і малих групах

3

Аналізувати маніфестний та латентний рівні процесів, які відбуваються в групі

3

Застосовувати психоаналітичний інструмент для розуміння соціокультурних процесів

4

Результатом навчання є розвиток наступних **компетентностей** студента:

Загальні компетентності

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК1

Здатність генерувати нові ідеї

ЗК3

Уміння ставити, виявляти і вирішувати проблеми

ЗК4

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики

СК1

здатність здійснювати практичну діяльність з використанням науково верифікованих методів та технік (СК4)

СК4

здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію

СК8

6. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
-------------	----------------------

Лекції	10 год.
семінарські заняття	20 год.
самостійна робота	60 год.

7. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2022-2023	1	Психологія	1	В

8. Пререквізити

Для того, щоб зміст курсу був для вас доступний, ви повинні мати базові знання про те, що таке психодинаміка і як функціонує психічний апарат людини, а також володіти базовою психоаналітичною термінологією.

9. Технічне і програмне забезпечення

Для роботи над курсом вам необхідно мати доступ до cms-сторінки курсу.

10. Політики курсу

Робота на курсі передбачає велику міру самодисципліни, самостійної активності та відповідальності, що відображається на підсумковій оцінці. За результатами самозвіту, який Ви робите після останнього модуля, Ви можете набрати 19 балів зі 100 саме за якість Вашої роботи протягом семестру. Враховується:

- Ваша відвідуваність (більше 2 пропущених пар вимагають обов'язкового відпрацювання, для цього слід зголоситися до викладача),
- активність на семінарських заняттях (залученість до спільного обговорення письмових завдань),
- знайомство з текстами першоджерел, викладеними в CMS-курсі,
- присутність на трьох супервізіях в рамках курсу (які відбуваються за окремим розкладом наскрізної супервізії) і вчасна робота над протоколами до них.

Академічна доброчесність. В УКУ діють нормативні документи, які врегульовують питання дотримання академічної доброчесності та декларують чіткі етичні норми у навчальній діяльності. Це, зокрема, Положення про освітній процес, згідно із п.10.1 параграфу 10 Списування і плагіат, "В Університеті категорично заборонені списування і плагіат", та Положення про запобігання плагіату та інших видів порушення академічної доброчесності й коректне застосування цитат в освітньому процесі, науково-педагогічній і

науковій діяльності Вищого навчального закладу "Український Католицький Університет".

У разі виявлення у Вашій творчій письмовій роботі ознаки плагіату / списування, така робота анулюється викладачем без права повторної здачі цієї роботи на перевірку, і Ви отримуєте оцінку "0" за цю роботу. У разі виявлення однакових за змістом робіт у Вас та ще когось зі студентів (одного чи декількох) (схожість встановлюється за наявністю в тексті роботи однакових за змістом, що відповідають вище описаному визначенню плагіату, частин роботи), викладач має право анулювати кожну з цих робіт, без з'ясування «першості» виконання роботи одним із Вас. Повторне виявлення плагіату / списування в межах навчальної дисципліни є підставою для незарахування Вам усієї навчальної дисципліни. Подальший розгляд питання щодо Вашого права складати цей курс за талоном №2 або про необхідність повторного прослуховування курсу на наступний навчальний рік подається викладачем на розгляд декана факультету.

11.Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план заняття, короткі тези	Форма діяльності (лекція, самостійна, дискусія, групова робота) / Формат F2F, online	Матеріали	Література*. Ресурси в інтернеті	Завдання для самостійної роботи, год.	Вага оцін-ки	Термін викона-ння
2 год 11.09	Тема 1. Основні поняття групаналізу. Групові якості психічного апарату. Групова психіка. Дискусія МакДугалла – Олпорта. Ознаки групи. Групові фантазія. Груповий процес. Типові групові феномени. Велика – мала група. Зрілість групи. Лідер і рольова структура групи. Терапевтичний і практичний аспекти групаналізу.	Лекція, 4 год.	YouTube TV2 AllThatWeShare, аналіз місця людини в групі: фект тиску, регресії та перерозподілу ідентифікацій.	1. Стаття Amélie Noack Why groups are important and what they do в книзі Group Analyst at work. під редакцією Noack, A. Vincent, D. Routledge, 2022 2. Стаття Sylvia Hutchison The Dynamics of the Social Unconscious at Work in the Therapy Group в книзі Group Analyst at work. під редакцією Noack, A. Vincent, D. Routledge, 2022 3. Тотем і табу / З.Фройд, пер. В.Чайковського. - Фоліо, 2019.	Описати типові групові фантазії, опираючись на роботу Фрейда “Тотем і табу” 8 год.		
11.09	Тема 2. Славсон і Барроу: піонери	Лекція, F2F	Клінічні кейси (анамнез та	1. Стаття David Vincent History and Development of Group Analysis in the Therapy Group в книзі Group Analyst at work.			

2 год	групової аналітичної психотерапії. Поняття соціального голоду, групового Я та перерозподілу лібідо в концепції Славсона. Обґрунтування групового методу Барроу. Вплив Барроу на класиків групового аналізу.		протоколи сесій)	під редакцією Noack, A. Vincent, D. Routledge, 2022			
11.09 2 год.	Тема 3. Класика групового психоаналізу. Моделі групової терапії Фукса та Біона. Поняття матриці, межі та трансферу в концепції Фукса. Групова ментальність, групова культура, диференційованість групи та базові позиції в концепції Біона.	Лекція, F2F	Клінічні кейси (протоколи групових сесій), фрагменти кінофільму «Матриця»	1. Стаття Amélie Noack The Matrix as Container and Crucible в книзі Group Analyst at work. під редакцією Noack, A. Vincent, D. Routledge, 2022 2. Розділ The matrix and the bond: the holistic theory of group analysis в книзі Tubert-Oklander, J., Hernandez-Tubert, R. (2022). Psychoanalysis, Group Analysis, and Beyond Towards a New Paradigm of the Human Being. Routledge 3. Розділи секцій II і III в книзі Slonim, T. (2021). Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds. Routledge	1. Розробити порівняльну характеристику вивчених моделей. Завдання виконати як презентацію ppt. 6 год. 2. Переглянути фільм Ф.Фелліні «Репетиція оркестру» і проаналізувати показані режисером феномени групового процесу. Оформити як есей. 12 год.		
19.10 4 год.	Тема. Динамічні групові феномени. Аналіз на матеріалі фільму Фелліні «Репетиція оркестру»	Семинар	Психоаналітичний розбір фільму Фелліні «Репетиція оркестру»		Письмове завдання №1. Психоаналітична інтерпретація групового процесу в фільмі Фелліні «Репетиція оркестру»	20 б	
19.10 2 год.	Тема 4. Розмаїття моделей групової терапії. Психоаналіз у групі та психоаналіз групою. Концепція сімейних зразків	Лекція, онлайн МКР 1 (онлайн-тест)		1. Веллерт, І. Створення теорій групового аналізу / І.Веллерт // Груповий психоаналіз / за ред. А. Прица, Е.Викукаль. – Львів.: Астролябія, 2006 2. Barwick, N., Weegmann, M. (2017). Group Therapy A group analytic approach. Routledge	Аналітичне опрацювання протоколу групової сесії 4 год.		

	В.Шіндлера. Концепція інтенсивних груп Д.Ольмаера. Структурна модель групи Аргеляндера. Геттінгенська модель. Група і первинний нарцизм в моделі Фінгер-Трешера.	в cms)					
13.11 2 акад. год.	Тема 5. Група як психотерапевтичний інструмент. Техніки групової роботи. Дослідження американської асоціації групових терапевтів щодо ключових моделей терапевтичного процесу. Директивна модель. Психодинамічна модель. Інтерперсональна модель.	Лекція, онлайн	Порівняльна таблиця моделей групової психотерапії (ppt)	1.Стаття Sue Einhorn The Strange Phenomenon of being a Group Analyst в книзі Group Analyst at work. під редакцією Noack, A. Vincent, D. Routledge, 2022 2. Розділ Self-disclosure and Psychoanalytic Meaning в книзі Slonim, T. (2021). Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds. Routledge 3. Розділ Four Modes of Therapeutic Engagement: Diplomacy, Integrity, Sincerity, and Authenticity в книзі Slonim, T. (2021). Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds. Routledge 4. Розділ The Three Rs of Group: Resistance, Rebellion, and Refusal в книзі Slonim, T. (2021). Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds. Routledge 5. Розділ An Intersubjective Approach to Entitlement в книзі Slonim, T. (2021). Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds. Routledge	Опрацювати теорію групового процесу з книги Томе, Х., Кехеле, Х. Психодинамічна Теорія та практика. – К.: Літопис. 2021 6 год. Підготувати аналіз анімаційного ролика групової сесії 4 год.		
13.11 4 год	Тема. Груповий процес. Осмислення матеріалу крізь призму аналітичної теорії груп та формулювання психодинамічної гіпотези.	Семінар, онлайн	Розбір протоколу групової сесії.		Письмове завдання №2. Психодинамічний розбір групової сесії на підставі запропонованого протоколу.	20 б	
11.12 2 год	Тема 6. Велика група. Особливості регресії. Конфлікт поколінь. Мотив батьковбивства. Символотворення, встановлення табу і робота горя. Альфа-самець VS закон. Зріла	Лекція, онлайн		1. Wooder, D. Large GroupWork / D.Wooder // Group Analysis. The Journal of Group-Analytic Psychotherapy/ ed.D.Nitzgen. – London: SAGE Publication, 2015. – V.48. – N.1. 2. Фройд З. Невпокій в культурі / пер. Ю.Прохасько. - Львів: Апріорі, 2021 Фройд, 3. Тотем і табу / З.Фройд, пер.	Законспектувати працю Фрейда Невпокій в культурі / пер. Ю.Прохасько. - Львів: Апріорі, 2021 10 год.		

	і інфантильна групи. Психологія авторитаризму та демократії. Місце обраної травми в ідентичності групи.			В. Чайковського. - Фоліо, 2019. 4. Розділ A context that becomes a text (2014): The Social Unconscious and the large group part II В книзі Tubert-Oklander, J., Hernandez-Tubert, R. (2022). Psychoanalysis, Group Analysis, and Beyond Towards a New Paradigm of the Human Being. Routledge			
11.12 4 год.	Тема. Рольова структура групи. Підсумкове заняття. МКР 2.	Семинар, онлайн МКР 2 (онлайн-тест в sms)	Розбір анімаційного ролика про сесію групової терапії. Аналіз ролей, латентних процесів та інтервенцій.		Письмове завдання №3. Аналіз ролей, групової динаміки та терапевтичних інтервенцій на матеріалі анімаційного ролика з груповою сесією.	20 б + 20 б	
8 год (згідно з розкладом супервізії)	Супервізійний блок	онлайн	Розбір психотерапевтичних кейсів студентів в форматі супервізійної групи		Підготовка протоколів до 3-х супервізій 10 год.		

12. Система оцінювання та вимоги

Підсумкова (залікова) оцінка визначається як сума балів, отриманих за різні види активності впродовж семестру.

За семінарські заняття, що відображають контроль за результатами самостійної роботи студента, можна отримати максимум 60 балів (по 20 балів за кожну письмову роботу (аналіз “Репетиції оркестру”, протоколу групової сесії та анімації). Модульні контрольні роботи є зрізами набутих теоретичних знань і разом становлять 21 бал. За відвідування, активність і участь у супервізіях можна набрати ще 19 балів.

До заліку допускаються студенти, які виконали всі три письмові завдання, склали два модульні тести і не мають більше, ніж 2 пропуски (або відпрацювали їх).

Розподіл балів за видами роботи впродовж семестру

№	Вид діяльності	Сума балів
1.	Домашні письмові роботи до семінарів 1,2 і 3	60
2.	Модульні контрольні роботи 1 і 2	21
3.	Якість роботи протягом семестру	

	(на основі тесту-самозвіту + моніторингу викладача):	
3.1	- присутність на 3-х супервізіях і оформлення протоколів	9
3.2	- самостійне опрацювання літератури	3
3.3	- відвідуваність	4
3.4	- активність в дискусіях на семінарах	3
Разом		100

Критерії оцінювання

Оцінювання домашньої письмової роботи відбувається з врахуванням двох головних вимог:

- своєчасність виконання: здані пізніше терміну роботи оцінюються максимум в 10 балів;
- самостійність виконання (робота повинна містити власну рефлексію автора, сформульовану психоаналітичною мовою і викладену у формі короткого есе; кожне завдання пропонує ключові опції, від яких можна відштовхнутися в своїх міркуваннях)

Максимальна оцінка за письмову роботу — 20 балів. Всього передбачено три письмові роботи. Розбору кожного завдання присвячено окремий семінар, який побудовано у вигляді обговорення і обміну ідеями та динамічними гіпотезами. Активність в таких обговореннях враховується в самозвіті.

Участь у супервізіях є обов'язковою і передбачає складання стандартного протоколу супервізії за результатами роботи в ній. Протоколи оцінюються за формальними ознаками (вчасність здачі, наявність всіх стандартних пунктів, сумлінне виконання).

Модульні контрольні роботи 1 і 2 містять тестові запитання і стосуються володіння теорією, яка викладається на лекціях. Сумарно вони складають 21 бал.

13. Рекомендована література та ресурси

Основна

1. Yalom, I., Leszcz, M. (2020). *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. Basic Books.
2. Фройд, З. Тотем і табу / З.Фройд, пер. В.Чайковського. - Фоліо, 2019.
3. Фройд З. Невпокій в культурі / пер. Ю.Прохасько. - Львів: Априорі, 2021
4. Noack, A. Vincent, D. (2022). *Group Analyst at work*. Routledge
5. Tubert-Oklander, J., Hernandez-Tubert, R. (2022). *Psychoanalysis, Group Analysis, and Beyond Towards a New Paradigm of the Human Being*. Routledge
6. Slonim, T. (2021). *Richard M. Billow's Selected Papers on Psychoanalysis and Group Process. Changing Our Minds*. Routledge
7. <https://journals.sagepub.com/home/gaq> — сайт “Групового аналізу” (Міжнародний журнал груп-аналітичної психотерапії) з вільним доступом до публікацій

Додаткова

1. Груповий психоаналіз / за ред. А. Прица, Е.Викукаль. – Львів.: Астролябія, 2006
2. Warwick, N., Weegmann, M. (2017). *Group Therapy A group analytic approach*. Routledge
3. <https://www.groupanalysis.org/> - сайт Інституту групового аналізу (IGA), заснованого Фуксом

